

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava,
obitelji i socijalne politike

**Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj za
razdoblje od 2022. do 2026. godine, za 2024. godinu**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Travanj 2025.

Sadržaj

Kratice	2
Uvod	3
Izvješće o provedbi posebnih ciljeva	4
Posebni cilj: 1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece.....	4
Posebni cilj: 2. Zaštita djece od svih oblika nasilja	12
Posebni cilj: 3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini	15
Posebni cilj: 4. Sustavna potpora za djecu u digitalnom okruženju	25
Posebni cilj: 5. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu	27
Zaključak	31

Kratice

AZOO - Agencija za odgoj i obrazovanje

CPS - Centar za posebno skrbništvo

CZSS - Centar za socijalnu skrb (sada Hrvatski zavod za socijalni rad)

HASS – Hrvatski akademski sportski savez

HOO – Hrvatski olimpijski odbor

HPO – Hrvatski paraolimpijski odbor

HSSG - Hrvatski sportski savez gluhih

HŠSS - Hrvatski školski sportski savez

HZZJ - Hrvatski zavod za javno zdravstvo

HZSR - Hrvatski zavod za socijalni rad

MIZ – Ministarstvo zdravstva

MPUDT – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

MPT – međupredmetne teme

MROSP – Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

MUP – Ministarstvo unutarnjih poslova

MZOM – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

Nacionalni plan - Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj, za razdoblje 2022.do 2026. godine

NN – Narodne novine, službeni list Republike Hrvatske

OBC - Obiteljski centar

OCD – organizacija civilnog društva

OŠ - osnovna škola

RH – Republika Hrvatska

Savez DND - Savez društava *Naša djeca* Hrvatske

SŠ – srednja škola

UN – Ujedinjeni narodi

UNICEF - *United Nations International Children's Emergency Fund*

Uvod

Vlada Republike Hrvatske je 12. svibnja 2022. donijela Odluku o donošenju *Nacionalnog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022.do 2026. godine* i *Akcijskog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022.-2024. godine*, od kada je započela provedba ovih dokumenata, kao srednjoročnih akata strateškog planiranja.

Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022. do 2026. godine (dalje: *Nacionalni plan*) u skladu je s *Nacionalnom razvojnom strategijom 2030*, kao hijerarhijski najvišim aktom strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj, *EU Strategijom za prava djeteta 2021.-2024.* te *UN Agendom 2030*, čime se pridonosi ostvarenju nacionalnog, europskog i međunarodnog strateškog okvira usmjerenog na prava djece.

Ovo je treće izvješće o provedbi *Nacionalnog plana* i mjera pripadajućeg *Akcijskog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022. do 2024. godine*. Izvješće o provedbi *Nacionalnog plana*, za 2024. godinu obuhvaća ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda za svaki posebni cilj te opis napretka u provedbi svakog posebnog cilja i mjera predviđenih svakim pojedinim ciljem. Postavljeno je 12 pokazatelja ishoda koji su uvršteni u *Biblioteku pokazatelja* te se učinkovitost kreiranih mjera i njihovog provođenja mjeri u odnosu na postavljene ciljne vrijednosti, uključujući i u odnosu na pokazatelje rezultata mjera. U okviru postavljenih posebnih ciljeva kreirane su 24 mjere za provedbu posebnih ciljeva.

Tijela državne uprave nositelji provedbe postavljenih mjera su: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (dalje: MROSP), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih (dalje: MZOM), Ministarstvo unutarnjih poslova (dalje: MUP), Ministarstvo zdravstva (dalje: MiZ); Ministarstvo turizma i sporta (dalje: MINTS) te Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (dalje: MPUDT).

Europska komisija je, kao dodatak *Strategiji za prava djece 2021.-2024.*, donijela *Preporuke o uspostavi europskog jamstva za djecu*, oslanjajući se na preporuku na području siromaštva djece *Ulaganje u djecu — suzbijanje kruga deprivacije (European Child Guarantee)*. U svrhu provedbe jamstva u programskom razdoblju 2021. - 2027. državama članicama je stavila na raspolaganje dodatna sredstva u okviru Europskog socijalnog fonda Plus (ESF+). Ističe se kako je MROSP stručni nositelj izrade *Nacionalnog akcijskog plana za provedbu preporuke Vijeća Europske Unije o uspostavi europskog jamstva za djecu* (dalje: Nacionalni akcijski plan), kao međusektorskog dokumenta, koji je izrađen temeljem dubinske analize koju je proveo UNICEF Hrvatska te preporuka iz EU jamstva. *Nacionalni akcijski plan* obuhvaća mjere i aktivnosti usmjerene djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti s ciljem osiguranja pristupa ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, pristupa i

podrške u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju, pristupa kvalitetnoj prehrani, dostupnosti zdravstvenim i socijalnim uslugama u zajednici te primjerenom stanovanju. Na nacionalnoj razini *Nacionalni akcijski plan* predstavlja doprinos realizaciji ovog *Nacionalnog plana*, osobito njegovom Posebnom cilju *Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece*.

Izvješće o provedbi posebnih ciljeva

Posebni cilj: 1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece

Nositelj provedbe: MZOM, MROSP, MUP, MiZ, MINTS

1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost (2024.)	Ostvarena vrijednost, (2024.)
OI. 02.3.72. Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za stručnjake koji rade s djecom radi zaštite mentalnog zdravlja djece	0	2100	MZOM -4390 MROSP-0; MiZ- 871
OI.02.3.73 Broj djece uključene u sportske aktivnosti	50 000	70 000	MZOM - 1230 MINTS - HŠSS, HSSG - 92 386
OI. 02.3.74. Broj obitelji kojima je pružena podrška kod podizanja djece u otežanim okolnostima	2500	2630	MROSP (OBC) - 6369

U okviru Posebnog cilja **1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece**, predviđene su sljedeće mjere: 1. *Unaprjeđenje znanja o mentalnom zdravlju djece kod svih relevantnih dionika stručnjaka u sustavima odgoja i obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi*; 2. *Uvođenje tema iz područja mentalno-zdravstvene pismenosti u sustavu odgoja i obrazovanja*; 3. *Unaprjeđenje rada timova za psihološke krizne intervencije*; 4. *Uključivanje djece u sportsko rekreativne programe i aktivnosti*; 5. *Unaprjeđenje kvalitete života djece kroz sportske aktivnosti*; 6. *Podrška roditeljstvu u obiteljima u riziku*; 7. *Poticanje županija, općina i gradova na osnivanje Vijeća za prevenciju kriminaliteta*.

1.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 1

U odnosu na *Mjeru 1. Unaprjeđenje znanja o mentalnom zdravlju djece kod svih relevantnih dionika stručnjaka u sustavima odgoja i obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi*¹ u 2024. godini, u sklopu Nacionalnog programa promicanja zdravlja *Živjeti zdravo* MiZ-a, nastavljena je provedba edukativnog programa unapređivanja mentalnozdravstvene pismenosti odgojno-obrazovnih djelatnika u sustavu osnovnog i srednjeg školstva. Osnovnu razinu mentalnozdravstvene pismenosti kroz platformu za učenje na daljinu PoMoZi Da do kraja 2024. godine ukupno je završilo 3914 odgojno-obrazovnih djelatnika. Dio njih nastavlja educiranje i na naprednoj i na naprednoj plus (+) razini. Tijekom 2024. godine publicirani su i novi edukativni materijali i radionice u području samoozlijeđivanja i traumatskih iskustava kod djece i mladih (jedan dodatni priručnik za odgojno-obrazovne djelatnike, dva dodatna priručnika za provedbu radionica na temu samoozlijeđivanja i traumatskih iskustava kod djece i mladih). Suradnjom Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (dalje: HZJZ) sa županijskim zavodima za javno zdravstvo tijekom 2024. godine održano je:

- 27 edukacija napredne razine PoMoZi Da programa (trodnevne) koju je završilo 467 odgojno-obrazovna djelatnika
- 16 jednodnevnih edukacija napredne plus (+) razine PoMoZi Da programa koju je završilo 283 odgojno-obrazovna djelatnika.

Također, Služba za školsku i adolescentnu medicinu HZJZ-a je zajedno s Agencijom za odgoj i obrazovanje (dalje: AZOO) organizirala stručni skup SHE (škole za zdravlje) škola 21. i 22. veljače 2024. godine u Učeničkom domu Podmurvice u Rijeci. Jedna od tema odnosila se na unaprjeđenje mentalnog zdravlja djece na kojoj je sudjelovao 21 djelatnik škola.

Služba za mentalno zdravlje HZJZ-a u sklopu projekta *Da samo znaš* 16. svibnja 2024. godine u prostorima Dobrovoljnog vatrogasnog društva Otočac, održala je predavanje o mentalnom zdravlju i ovisnostima mladih na kojem je sudjelovalo 100 djelatnika škola.

Kroz *Mjeru 2. Uvođenje tema iz područja mentalnozdravstvene pismenosti u sustavu odgoja i obrazovanja* teme zaštite i očuvanja mentalnog zdravlja, psihološke otpornosti i mentalnozdravstvene pismenosti u sustavu odgoja i obrazovanja bile su uključene u 22 stručna skupa² u organizaciji AZOO-

¹ Akademija socijalne skrbi s radom je započela u ožujku. 2024., a prvi programi usavršavanja organizirani su i provedeni u lipnju. U 2024. nisu održani programi usavršavanja iz područja mentalno-zdravstvene pismenosti za stručnjake u sustavu socijalne skrbi.

² Stručni skup za odgojno-obrazovne radnike je organizirano stručno usavršavanje koje ima za cilj unapređenje kompetencija, znanja i vještina nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju. Održava se u obliku predavanja, radionica, seminara ili konferencija. Može biti organiziran na županijskoj, međuzupanijskoj i državnoj razini. Učesnici dobivaju potvrdu o sudjelovanju, koja često doprinosi profesionalnom razvoju i napredovanju u struci.

a, uz 4390 sudionika: *Izazovi rada s djecom 21. stoljeća II*, 268 sudionika³; edukacije za implementaciju preventivnog programa *LQ Vještine za adolescenciju* u četiri županije, 247 sudionika; Modularni skup *Djeca s problemima u ponašanju ili "zločesta" djeca?*, 6 trosatnih modula, 298 sudionika; II. KOKOSS konferencija *Interdisciplinarnost kao resurs pojedinac i zajednica u fokusu stručnjaka za otpornije društvo*; dva skupa *Nasije u vezama mladih*, 94 sudionika; *Pitanja na koja tražim odgovor*⁴, 3 modula, 1266 sudionika; *Jeste li dobro?*⁵, 4 modula, 1776 sudionika; *Pripremljenost na izvanredne situacije u školi*, 80 sudionika; *Sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kao temelj prevencije socijalne isključenosti*, 130 sudionika; *Procesi i aktivnosti u svakodnevnom radu: okviri za djelovanje za Abecedu prevencije*, 43 sudionika; *Emocionalna otpornost: put prema mentalnom zdravlju*, 30 sudionika; *Edukacija za provedbu znanstveno evaluiranih preventivnih programa u cijeloj vertikali*; 81 sudionik; edukacija za implementaciju preventivnoga programa *Imam stav*; 57 sudionika.

Uz navedeno, teme su bile implementirane i u skupove na županijskim stručnim vijećima koje ovdje nisu iskazivane jer se evidencija vodi na drugačiji od načina prikazanog u ovom Izvješću. AZOO je za ovo područje edukacije utrošio 25.000 eura.

U odnosu na **Mjeru 3. Unaprjeđenje rada timova za psihološke krizne intervencije**, u 2024. godini djelovalo je devet timova za psihološke krizne intervencije koji su u slučajevima kriznih događaja pokrili potrebe u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, učeničkim domovima i visokoškolskim ustanovama. MZOM financira provođenje psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja. Krizni događaj je iznenadan i/ili rijedak događaj koji djeluje izrazito uznemirujuće ili stresno na većinu osoba, uključuje mogući ili stvarni gubitak osoba, stvari ili vrijednosti važnih za pojedinca, odnosno skupinu. Djeca, učenici i studenti, odgojitelji, učitelji, nastavnici i profesori te stručni suradnici u slučajevima kad su izravne žrtve traumatskog događaja, ali i kad su uključeni kao promatrači ili pomagači, često bivaju traumatizirani tim događajem te počinju pokazivati znakove posttraumatskog stresa. Psihološka krizna intervencija predstavlja psihološku prvu pomoć i cilj joj je stabilizirati kognitivne i emocionalne procese u osoba koje su bile izravno ili neizravno izložene kriznom događaju. Time se smanjuje učestalost pojave dugoročnih negativnih učinaka tog događaja na pogođene osobe i na zajednicu.

³ Riječi, riječi, riječi...hrana, hrana, hrana; Diskriminacija i subjektivna dobrobit: perspektiva mladih u alternativnoj skrbi; On, ona, ono; Odgoj i obrazovanje u (ne)ravnoteži, Tko sam ja?, Neki od pokazatelja kvalitete podrške učenicima s problemima mentalnog zdravlja; Sigurnost djece na internetu - odgovornost svih nas! Uvođenje Branahus modela, Alati za moderno doba

⁴ Komunikacija – temelj osobnih i profesionalnih međuljudskih odnosa; Aktivno slušanje: izgubljeno umijeće za rješavanje sukoba?; Pojavnost i prevencija vršnjačkog nasilja kod djece i mladih – perspektiva djece i mladih, Pojavnost i prevencija vršnjačkog nasilja kod djece i mladih – perspektiva odraslih; Daroviti učenici – intelektualno blago ili teret obrazovnog sustava?, Sedam velikih patuljaka – darovitost pod povećalom

⁵ Strategije nošenja sa stresnim situacijama, Kako očuvati mentalno zdravlje; Stres na radnom mjestu i sindrom sagorijevanja, Kvaliteta života – jeste li zadovoljni?, Otpornost kao proces i kao svakodnevica; Integracija stresnih iskustava uz prikaze rada iz prakse socijalnih pedagoga u zdravstvu; Uvod u poremećaje hranjenja; Ne mogu prestati jesti- kako razumjeti emocionalno prejedanje

Društvo za psihološku pomoć u suradnji s MZOM-om radi na edukacijama budućih članova Timova za psihološke krizne intervencije kako bi se osigurala jednaka dostupnost timova u svim dijelovima RH. U 2024. godini provedene su ukupno 42 psihološke krizne intervencije čiji je cilj bila psihološka prva pomoć.

Za provođenje psiholoških kriznih intervencija utrošeno je ukupno 48.080,52 eura (Aktivnost A577016 – Prevencija nasilja i ovisnosti).

MINTS, zajedno sa Hrvatskim školskim sportskim savezom (HŠSS) i Hrvatskim sportskim savezom gluhih (HSSG), izvještava o provedbi ***Mjere 4: Uključivanje djece u sportsko rekreativne programe i aktivnosti.***

MINTS je dao suglasnost na *Program javnih potreba u sportu na državnoj razini za 2024. godinu*, kojeg je proveo HŠSS. Programi koji uključuju djecu u sportsko rekreativne aktivnosti HŠSS-a su:

1. Zdravstveno usmjerene tjelesne aktivnosti učenika;
2. Državna prvenstva školskih sportskih društava;
3. Uključivanje učenika s invaliditetom u sustav školskog sporta;
4. Edukacijski programi;
5. Uključivanje učenika koji ne sudjeluju u natjecanjima.

Zdravstveno usmjerene tjelesne aktivnosti učenika odnose se na programe *Univerzalna sportska škola*, *Vježbaonica*, *Medicinari u školskom sportu*, *Sportski praznici*, *Univerzalna sportska škola za djecu s teškoćama* i *Aerobik s tatom – na penale s mamom*. Program *Univerzalna sportska škola* namijenjen je učenicima od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole (dalje: OŠ), a na njega se nadovezuje program *Vježbaonica* kao nadogradnja za rad sa učenicima viših razreda OŠ i srednjoškolcima, a ima za cilj uključiti što veći broj učenika u sportske aktivnosti s posebnim naglaskom na neaktivnu djecu koja nemaju naviku bavljenja tjelesnim vježbanjem odnosno stvaranja navike svakodnevnoga tjelesnog vježbanja. Program *Sportski praznici* je besplatan ljetni sportski program koji se provodi na 96 lokacija u 21 županiji. Kroz pilot-projekt proveden je 2021. godine kao odgovor na epidemiološku situaciju u RH i svijetu koja je uvelike ograničila mogućnost rekreacije i bavljenja sportom za djecu. Shvaćajući koliko je za djecu ključno da se redovito i sustavno bave sportom, HŠSS je htio stvoriti prostor i uvjete za ljetne sportske aktivnosti te okupiti kineziologe hrvatskih škola u stvaranju programa i provođenju tih aktivnosti.

Državna prvenstva školskih sportskih društava - za učenike do 6. razreda OŠ održana su u rukometu, futsalu, košarci, odbojci, mini nogometu, graničaru i atletici. *Državna prvenstva školskih sportskih društava* za učenike 7. i 8. razreda OŠ te 1. do 4. razreda srednje škole (dalje: SŠ) održano je u hrvanju, sportskom plesu, gimnastici, badmintonu, odbojci, atletici, rukometu, stolnom tenisu, futsalu i košarci.

Pravo nastupa na *Državnom prvenstvu za učenike s intelektualnim teškoćama* imaju sva školska sportska društva redovnih osnovnih i srednjih škola u kojima se učenici s teškoćama školuju u redovnim razredima ili pridruženim posebnim razredima i oni učenici s teškoćama koji se obrazuju u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama. Natjecanja na Državnom prvenstvu za učenike s intelektualnim teškoćama su organizirana u pet sportova (atletika, plivanje, stolni tenis, štafetna igra i pikado).

Edukacijski programi uključuju programe kao što su *Vrtim zdravi film*, *Volontiranje u školskom sportu*, *Edukacija o Fair Play-u i ne nasilju na sportskim igralištima*. Glavni cilj projekta *Vrtim zdravi film* je educirati učenike sedmih razreda OŠ o važnosti pravilne prehrane te bavljenju svakodnevnom tjelesnom aktivnošću. Program *Volontiranje u školskom sportu* ima cilj uključiti što veći broj učenika u volontiranje putem školskog sporta. Poseban naglasak programa *Edukacija o Fair Play-u i ne nasilju na sportskim igralištima* je na edukaciji o prevenciji nasilja na sportskim terenima i igralištima.

Uključivanje učenika koji ne sudjeluju u natjecanjima obuhvaća program kao što je *Igram, Pišem, Lajkam* koji za cilj ima omogućiti više znanja o sportskom novinarstvu i izvještavanju o školskom sportu.

Univerzalni sportski program, projekt je Hrvatskog sportskog saveza gluhih (dalje: HSSG), kojem je cilj okupiti gluhu djecu i poticati najmlađe na bavljenje sportom. U Zagrebu su provedena četiri sportska programa; sportski program plivanja, koji je obuhvaćao obuku neplivača i usavršavanje tehnika plivanja, sportski program atletike, škola rukometa i *Univerzalna sportska škola*. Tijekom 2024. godine program Univerzalne sportske škole i sportski program plivanja proveden je i u gradu Splitu. Programi plivanja i atletike bili su predviđeni za svu djecu i mlade s oštećenjem sluha od osam do 18 godina, dok je *Univerzalna sportska škola* namijenjena djeci od četiri do osam godina.

U 2024. godini u programe koje provodi HŠSS, a uključuju djecu u sportsko rekreativne aktivnosti, ukupno je bilo uključeno 92 330 djece te su utrošena sredstva u iznosu od 2.573.383 eura, a u programe koje provodi HSSG, bilo je uključeno 56-ero djece te su utrošena sredstva u iznosu 20.000 eura što ukupno čini 2.593.383 eura (MINTS, Aktivnost A916002 *Programi javnih potreba u sportu na državnoj razini* koje provode Hrvatski olimpijski odbor- HOO, Hrvatski paraolimpijski odbor - HPO, HSSG, Hrvatski akademski sportski savez -HASS i HŠSS).

Kroz **Mjeru 5. Unaprjeđenje kvalitete života djece kroz sportske aktivnosti**, MZOM je u školskoj godini 2024./2025., u sklopu *Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih*, financirao četiri projekta udruga koja uključuju aktivnosti usmjerene na bavljenje djece sportom.

Projekt *Sportska akademija SPORTKO* uključuje niz različitih programa koji se odvijaju tijekom cijele

kalendarske godine. Baza projekta je na *Univerzalnom sportskom programu* čiji je sadržaj verificiran od strane MZOM-a i AZOO-a. Program se sastoji od 66 školskih sati raspoređenih dva puta na tjedan u tijeku školske godine. Ostali programi uključeni u projekt su: *Škola rolanja* (20 ciklusa), *Škola biciklizma* (7 ciklusa), *Ljetni sportski kampovi* (8 ciklusa), *Kamp za djecu s poteškoćama u razvoju* (jedan ciklus), *Logorovanje* (jedan ciklus), *Humanitarna priredba Sportko pomaže* (jedna provedba), *Olimpijada* (jedna provedba), *Vikend izleti* (4 provedbe), *Program Plesa & Ritmike* (66 školskih sati), *Program Nogometne akademije* (66 školskih sati), *Godišnji program za djecu s poteškoćama u razvoju* (33 školska sata). U projektu je sudjelovalo oko 200 djece.

Projekt *Sport+ za dijete* osigurava aktivno uključivanje djece u sportske sadržaje u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja, usvajanja motoričkih i socijalnih vještina te usvajanja trajnih navika za bavljenje sportom i sportskom rekreacijom. Projektom se nastoji potaknuti rad s talentiranom i darovitom djecom te djecom s teškoćama u razvoju. Profesori i magistri kineziologije kroz Projekt provode organizirane i usmjerene univerzalne sportske sadržaje na širem području Splitsko-dalmatinske i Bjelovarsko-bilogorske županije. Programski sadržaji, koji se sastoje od 6 sportova, stvaraju temelj za kasnije uključivanje djece u konkretnu sportsku granu. U Projektu je uključeno oko 200 djece.

Projektom *Prvi korak ka zdravlju* osigurava se izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje talentirane djece i mladih kroz 8 aktivnosti sukladno njihovom interesu. Provodi se na području Grada Imotskog, općina Zmijavci, Podbablje, Lovreć te Proložac, od čega posljednje dvije općine pripadaju II. skupini jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa razvijenosti nalaze u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave. Provođenje projekta uključuje holistički pristup korisnicima. Glavni cilj projekta je afirmirati zdrave načine života kod djece i mladih uključujući ih u sportsko-rekreativne aktivnosti te aktivnosti u prirodi kojima se jača svijest o važnosti očuvanja prirode. Korisnici su darovita djeca i mladi te učenici s teškoćama u dobi od sedam do 17 godina, a njihov ukupan broj je 430. Kao mjerljivi ishod projekta očekuje se povećanje odgojno-obrazovnih postignuća, a rezultate projekta predstavljaju: održana sportska natjecanja u okviru ljetnog kampa, provedena škola Taekwondo-a, provedena istraživanja o zdravim prehrambenim navikama te utvrđena morfološka procjena stanja djece.

Sport i kultura u zajednici projekt je kojemu je cilj podizanje svijesti o važnosti fizičke aktivnosti za zdrav način života te motiviranje i uključivanje djece i mladih u sportske aktivnosti. Kroz inovativan, zabavan i djeci prihvatljiv pristup, projekt ima za cilj razviti svijest o zdravim navikama i pružiti kvalitetne sportske sadržaje za ispunjavanje slobodnog vremena, potičući dugoročni interes za bavljenje sportom. Osnovne aktivnosti projekta uključuju organizaciju edukativnih radionica i individualno prilagođenih treninga za oko 400 djece, uključujući i djecu s teškoćama. Projekt se provodi na više lokacija, uključujući prostor udruge, otvorena igrališta, osnovne škole u Dugopolju i

Klisu te razne dvorane i udruge. Korisnici projekta su djeca i mladi, uključujući djecu s teškoćama, kao i roditelji, nastavnici i volonteri. Projekt pridonosi njihovoj integraciji u zajednicu, smanjenju rizika socijalne isključenosti te poticanju interakcije s vršnjacima bez poteškoća. Edukativne radionice nude sveobuhvatne vježbe i znanja temeljena na zdravom i stručnom pristupu. Program uključuje vježbe zagrijavanja, istezanja, osnovne pokrete s vlastitom težinom, te vježbe s elastičnim trakama i štapovima. Interaktivna predavanja, prilagođena dječjoj dobi, fokusiraju se na pravilnu prehranu, razvoj zdravih životnih navika, održavanje pravilnog obrasca kretanja i posture, te osnove pravilnog vježbanja. Projekt također educira djecu o prevenciji ozljeda i promovira zdrave životne navike.

Projekti su financirani u sklopu prioritetnog područja povezanog s *Unapređenjem kvalitete života djece i mladih* (podpodručje *Odgoj i obrazovanje o zdravim načinima života, očuvanju prirode i održivom razvoju*). Ukupan iznos dodijeljenih financijskih sredstava iznosi 50.579,17 eura (Razdjel 080 - MZOM, Glava 08005, Aktivnost A577130 - Poticaji udrugama za izvaninstitucionalni odgoj i obrazovanje djece i mladih).

U odnosu na Mjeru 6. Podrška roditeljstvu u obiteljima u riziku za istaknuti je kako su reformom sustava socijalne skrbi te osnivanjem Obiteljskog centra (dalje: OBC) i Hrvatskog zavoda za socijalni rad (dalje: HZSR) unaprijeđene socijalne usluge, ali je promijenjen način njihove evidencije. Edukacijski i drugi programi bili su jedina specifičnost OBC-a te ih se za potrebe ovog izvješća jedino i prati izdvojeno. Podaci o korisnicima i pruženim socijalnim uslugama te ostalim uslugama iz čl. 187. st. 1. i 2. Zakona o socijalnoj skrbi⁶ koje pruža OBC prikazani su kroz kategorije razloga dolaska korisnika za koje se može tvrditi kako zadovoljavaju kriterij ishoda podizanja djece u otežanim okolnostima. Riječ je o broju korisnika na nacionalnoj razini prikazan tako da je pobrojan samo jedan član obitelji i/ili roditeljskog para, ako je u usluge bilo uključeno više članova obitelji.

Područni uredi OBC-a provodili su programe podrške roditeljstvu u riziku, od kojih je najzastupljenija verificirana grupa programa *Rastimo zajedno*. Ovaj program obuhvaća više različitih programa usmjerenih pojedinim skupinama roditelja: *Rastimo zajedno* - roditelji djece predškolske dobi s ciljem učenja o roditeljstvu i dubljeg povezivanja s vlastitom djecom/podrška roditeljima u ispunjavanju njihovih roditeljskih odgovornosti te promicanje osobnog rasta i razvoja, kompetentnosti i roditelja i djeteta; *Rastimo zajedno online* - roditelji koji odgajaju djecu u zahtjevnim uvjetima roditeljstva radi stjecanja novih znanja i vještina; *Rastimo zajedno i dalje* - razvedeni očevi koji prolaze kroz visoko konfliktni razvod i imaju poteškoće u ostvarivanju osobnih odnosa s djecom; *Rastimo zajedno i mi* - rad s roditeljima koji podižu djecu u otežanim okolnostima roditeljstva. Podrška posvojiteljskim obiteljima pružana je kroz programe OBC-a i program *Rastimo zajedno u novoj obitelji*. Priprema

⁶ NN br. 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 62/25

potencijalnih posvojitelja provedena je kroz programe *4P* i *Na drugi način*, a uključena je i podrška udomiteljima kao specifičnog oblika skrbi o djeci, koja je osigurana kroz grupe podrške. Škole roditeljskih vještina provodile su se kroz programe: *Radionice za roditelje S.O.S. - suradnja, odgovornost, sloboda, Škola odgovornog roditeljstva, Škola za roditelje, Roditeljstvo u ravnoteži: podrška i izazovi školskog doba, Put do odgovornog roditeljstva* te *Mala škola suroditeljstva*. U 2024. u područnim službama OBC-a ukupno je provedeno 14 programa i 61 ciklus radionica, u kojem je sudjelovalo 650 korisnika.

Razlozi dolaska	Broj korisnika
Problemi u ponašanju djece i mladih	357
Izvršavanje posebnih obaveza maloljetnika u pretpripremnom postupku	103
Narušeni odnosi roditelja i djece	214
Teškoće u komunikaciji među članovima obitelji	452
Pitanja vezana uz posvojenje i udomiteljstvo	348
Teškoće u bračnim/partnerskim odnosima	1063
Teškoće i pitanja vezana uz odgoj i roditeljstvo	1982
Savjetovanje roditelja prije pokretanja postupka razvoda braka	75
Teškoće vezane uz razvod braka/prekid veze	461
Sukobi i nesuradno roditeljstvo nakon razvoda braka	456
Obiteljska medijacija	582
Nasilje u obitelji	175
Nasilje među partnerima	61
Nasilje nad djecom	26
Nasilje među djecom i mladima	14
	6369

Tablica 1. Obiteljski centar – podaci po kategorijama razloga dolaska korisnika

Izvor financiranja - MROSP: Razdjel 086, Glava 08670, A940003, Aktivnost, administracija i upravljanje Obiteljskog centra, redovna sredstva, troškovi se ne mogu specificirati.

Sa svrhom jačanja međuresorne suradnje na području prevencije kaznenih djela kroz zajednički i koordinirani rad cijele zajednice provodi se **Mjera 7. Poticanje županija, općina i gradova na osnivanje Vijeća za prevenciju kriminaliteta**. Krajem 2023. na području RH djelovalo je ukupno 247 Vijeća za prevenciju kriminaliteta te su tijekom 2024. osnovana 3 nova Vijeća za prevenciju kriminaliteta uz napomenu da je došlo do gašenja nekih postojećih pa tako trenutno djeluje njih 216.

Posebni cilj: 2. Zaštita djece od svih oblika nasilja

Nositelj provedbe: MROSP, ustanove socijalne skrbi, MZOM, MUP

2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost (2024.)	Ostvarena vrijednost, godina podatka (2024.)
OI. 02.3.75. Broj djece kojoj su povrijeđena njihova prava kaznenim djelom na štetu djeteta	4256	3970	MUP- 4820
OI. 02.3.76. Broj prijavljene djece zbog vršnjačkog nasilja HZSR-u	1663	1620	MUP-749

U okviru posebnog cilja 2. Zaštita djece od svih oblika nasilja predviđene su sljedeće mjere: 1. Podrška djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela; 2. Podrška djeci žrtvama obiteljskog nasilja; 3. Edukacija učenika osnovnih i srednjih škola s ciljem sprečavanja nasilja među mladima, nasilja prema ženama i nasilja u obitelji; 4. Podrška djeci žrtvama i počiniteljima međuvršnjačkog nasilja; 5. Prevencija govora mržnje kod djece; 6. Jačanje i promicanje sigurnosti djece u zajednici u okviru prevencije protupravnih i drugih društveno neprihvatljivih ponašanja prema djeci pripadnicima romske nacionalne manjine kroz senzibilizaciju, informiranje, podizanje svijesti o pojavnim oblicima, samozaštiti kao i osnaživanje u cilju prijavljivanja protupravnih oblika ponašanja; 7. Prevencija zlouporabe i ovisnosti o alkoholu, drogama i kocki; 8. Provođenje programa radi postizanja učinkovitosti prevencije nasilja na potresom pogođenom području.

2.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 2

U odnosu na **Mjeru 1. Podrška djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela** u 2024. godini područni uredi HZSR-a evidentirali su ukupno 7335 prijava zbog povreda prava djeteta (evidencije prijava po područnim uredima sukladno odredbama čl. 132. st.1. Obiteljskog zakona⁷). Povreda osobnih prava djeteta podrazumijeva osobito tjelesno ili mentalno nasilje, spolnu zlouporabu, zanemarivanje ili nehajno postupanje, zlostavljanje ili izrabljivanje djeteta, izloženost djeteta nasilju u obitelji. Sukladno st. 2. ovog članka, HZSR je dužan odmah po primitku prijave ispitati slučaj i poduzeti mjere za zaštitu djetetovih prava te o tome obavijestiti podnositelja prijave.

Prema preliminarnim podacima MUP-a u 2024. godini, ukupno je evidentirano 1036 djece oštećene

⁷ NN, br. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23

prekršajima nasilja u obitelji⁸, 2503 djece je oštećeno kaznenim djelom *Povreda djetetovih prava*, a 49 djece kaznenim djelom *Nasilje u obitelji*. Podrška za djecu žrtve nasilja u obitelji osigurava se prvenstveno kroz stručnu podršku u okviru područnih ureda HZSR-a, a dodatno i kroz programe ili individualnu podršku koju OBC pruža djeci i njihovim obiteljima, putem organizacija civilnog društva (dalje: OCD) ili upućivanjem u zdravstvenu ustanovu (**Mjera 2. Podrška djeci žrtvama obiteljskog nasilja**). U odnosu na dijete žrtvu nasilja u obitelji stručni djelatnici područnih ureda HZSR-a poduzimaju, ovisno o okolnostima u kojima se dijete trenutno nalazi, niz aktivnosti, primjerice, provode inicijalni razgovor, psihosocijalno savjetovanje te sukladno zakonu, poduzimaju različite mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta (mjera stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu, žurna mjera izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji i dr.).

U odnosu na **Mjeru 3. Edukacija učenika osnovnih i srednjih škola s ciljem sprečavanja nasilja među mladima, nasilja prema ženama i nasilja u obitelji** MUP je, u suradnji s drugim relevantnim dionicima, proveo velik broj različitih preventivno-edukativnih predavanja te javnih manifestacija kojima su učenici educirani na različite teme, od kojih i edukacije učenika osnovnih i srednjih škola s ciljem sprečavanja nasilja među mladima, nasilja prema ženama i nasilja u obitelji. U 2024. godini održano je 456 edukacija koje su uključivale teme nasilja, s ukupnim brojem od 22 206 educiranih učenika.

Nadalje, u odnosu na **Mjeru 4. Podrška djeci žrtvama i počiniteljima međuvršnjačkog nasilja**, u organizaciji AZOO-a održano je 8 specijaliziranih edukacija koje su uključivale teme prevencije nasilja u kojima je sudjelovalo 479 učitelja i stručnih suradnika. Ako svaki učitelj provodi program s prosječno 20 učenika, programima je obuhvaćeno barem 9000 učenika.

Svaka osnovna i srednja škola ima obvezu izrade *školske preventivne strategije* koja obuhvaća preventivne programe i aktivnosti usmjerene prevenciji svih oblika neprihvatljivih ponašanja, uključujući nasilje. Većina učenika u nekoj mjeri je educirana o problemu nasilja. AZOO sustavno implementira znanstveno utemeljene preventivne programe na način da osposobljava trenere/edukatore za pojedine programe. Na taj su način programi dostupni u lokalnoj zajednici te se implementiraju na razini jedne ili više škola.

U 2024. godini započela je implementacija *Abecede prevencije*. Izrađeni su svi potrebni materijali za rad s učenicima u svim razrednima OŠ i SŠ te su izrađena i školama dostavljena pripremljena predavanja sa stručnim temama za roditeljske sastanke. Na taj je način razrednicima olakšan preventivni rad na razini univerzalne prevencije.

⁸ iz čl. 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, NN br. 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, 36/24

U odnosu na **Mjeru. 5. Prevencija govora mržnje** provedeni su programi prevencije govora mržnje s ciljem senzibilizacije i edukacije potencijalnih vulnerabilnih skupina te senzibilizacija građana o važnosti reakcije društva u pogledu eliminacije govora mržnje. Tako je u 2024. godini ukupno održano 25 javnih manifestacija te 276 edukativnih programa, u koje je uključeno ukupno 54 458 učenika.

Nadalje, MUP je proveo preventivno-edukativne programe u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama i Roma-mentorima u cilju osnaživanja socijalne uključenosti manjinskih društvenih skupina u društvenu zajednicu, s naglaskom na dijalog i poštivanje kulturoloških sličnosti i različitosti kroz kulturu tolerancije, nenasilja i nediskriminacije i sprječavanja svih oblika mržnje.

Kroz provedbu **Mjere 6. Jačanje i promicanje sigurnosti djece u zajednici u okviru prevencije protupravnih i drugih društveno neprihvatljivih ponašanja prema djeci pripadnicima romske nacionalne manjine, kroz senzibilizaciju, informiranje, podizanje svijesti o pojavnim oblicima, samozaštitu kao i osnaživanje u cilju prijavljivanja protupravnih oblika ponašanja** educirano je 2615 učenika kroz 49 provedenih edukacija.

Isto tako, u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama provedena su i preventivno-edukativna predavanja usmjerena na prevenciju zlouporabe i ovisnosti o alkoholu, drogama i kocki dok su na potresom pogođenom području provedeni programi prevencije s ciljem senzibilizacije i edukacije potencijalnih vulnerabilnih skupina te senzibilizacije građana o važnosti reakcije na sve oblike nasilja. Tako je, u cilju provedbe **Mjere 7. Prevencija zlouporabe i ovisnosti o alkoholu**, održano 1288 edukacija s ovim temama u okviru kojih je educirano 37 338 učenika, a u cilju provedbe **Mjere 8. Provođenje programa radi postizanja učinkovitosti prevencije nasilja na potresom pogođenom području**, educirano je 7985 učenika, kroz 212 održanih edukacija.

Sredstva namijenjena mjerama koje provodi MUP osigurana su u okviru redovne djelatnosti, Aktivnosti A553131 Administracija i upravljanje (rashodi se ne mogu specificirati).

U 2024. godini 4820 djece oštećeno je kaznenim djelima što značajno nadilazi ciljanu vrijednost. Cilj svakako jest smanjiti broj djece žrtava kaznenih djela, međutim povećani broj identificirane djece žrtava ujedno ukazuje i na snažnu otkrivačku aktivnost policijskih službenika za mladež, jačanje povjerenja žrtava u sustav, odnosno žrtve se lakše odlučuju razotkriti svoju viktimizaciju, koristeći sve mehanizme prijave kaznenih djela. Primjerice, putem MUP-ove on-line aplikacije *Red Button* u 2022. godini zaprimljeno je 250, u 2023. godini 353, dok je u 2024. zaprimljeno 1567 online prijava.

U odnosu na broj prijavljene djece zbog vršnjačkog nasilja u 2024. godini zabilježen je pad broja počinitelja međuvršnjačkog kriminaliteta te je otkriveno 749 počinitelja mlađih od 21 godine koji su

počinili 1118 kaznenih djela na štetu žrtva mladih od 18 godina. Navedeni pokazatelji upućuju na zaključak kako poduzete preventivne aktivnosti pokazuju svoje pozitivne ishode i rezultate u vidu smanjenja međuvršnjačkog kriminaliteta.

Posebni cilj: 3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini

Nositelj provedbe: MROSP, MZOM

3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost (2024.)	Ostvarena vrijednost, godina podatka (2024.)
OI. 02.3.77. Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za stručnjake u odgojno-obrazovnom sustavu o važnosti dječje participacije	0	1000	MZOM (AZOO) - 869
OI. 02.3.78. Broj kreiranih procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata	0	0	MROSP - 0
OI. 02.3.79. Broj dječjih gradskih vijeća	40	75	MROSP - 70

U okviru posebnog cilja 3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, predviđene su sljedeće mjere: *1. Organizacija edukacija za stručnjake u sustavu odgoja i obrazovanja o važnosti participacije djece; 2. Kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini; 3. Poticanje gradova na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća; 4. Poticanje dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalne usluge smještaja za djecu i Vijeća udomljene djece i mladih.*

3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 3

U svim školama u RH оформljena su vijeća učenika čime se povećava sudjelovanje djece u odlučivanju u svim stvarima koje ih se tiču u odgojno-obrazovnom procesu. U odnosu na **Mjeru 1. Organizacija edukacija za stručnjake u sustavu odgoja i obrazovanja o važnosti participacije djece** tema dječje participacije implementirana je, posredno ili neposredno, u veći broj edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika koji rade s djecom i stručne skupove koje provodi AZOO. Tijekom 2024. godine, sukladno

pravilima e-kataloga AZZO-a, organizirana su stručna usavršavanja na temu međupredmetnog i suradničkog planiranja međupredmetnih tema te su kaskadnim sustavom stručnog usavršavanja diseminirani koncepti međupredmetnog i suradničkog planiranja na učitelje/nastavnike svih predmeta na školskim i županijskim razinama županijskih stručnih vijeća. Na državnoj, međužupanijskoj i županijskoj razini organizirana su stručna usavršavanja za suvremene modele i metode učenja i poučavanja iz Građanskog odgoja i obrazovanja (dalje: GOO) te teme iz nacionalnih programa za čiju je provedbu zadužen AZOO.

Ukupno je održano 26 stručnih skupova u organizaciji AZOO-a i županijskih stručnih vijeća (dalje: ŽSV) za građanski odgoj i obrazovanje vezanih za participaciju djece i učenika u kojima je sudjelovalo 869 odgojno-obrazovnih djelatnika.

Tijekom 2024. godine održani su slijedeći stručni skupovi i stručna vijeća:

- 1) Županijski stručni skup za GOO i međupredmetne teme održan u Zadru na temu *Metodologija - Projekt građanin - ideje i mogućnosti, Priprema mentora za županijsku smotru* te je predstavljen projekt *Neiskorištenost turističkog potencijala Zadra - talijanske fortifikacije*, 6. veljače, 2024., 12 sudionika
- 2) Županijski stručni skup za GOO i međupredmetne teme održan u Zadru na temu *Projekt građanin - prikaz projekata* te je predstavljen projekt *Dajte kuharicama sreću, a ne marendu u smeću* i *OPS, električni romobil na cesti!*, 11. listopada 2024., 19 sudionika
- 3) Priprema za državnu smotru projekata održana u Rijeci, *Projekt građanin*, interaktivno izlaganje i radionica, 17. svibnja 2024., 10 sudionika
- 4) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za osnovne škole Koprivničko-križevačke županije održano u Koprivnici na temu i vezano uz projekte *Učiti kako učiti*, *Igra u svrhu učenja*, *Vodič kroz Projekt građanin*, *Zdravlje i Građanski odgoj*, 13. lipnja 2024., 15 sudionika
- 5) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za osnovne škole Osječko-baranjske županije održano u Osijeku u odnosu na teme *Projekt građanin*, *Medijska kultura i građanska odgovornost*, 20. ožujka 2024., 15 sudionika
- 6) ŽSV za GOO za Grad Zagreb održano u Zagrebu na temu *Projekt građanin*, 25. prosinca 2024., 12 sudionika
- 7) ŽSV za GOO u korelaciji s drugim međupredmetnim temama za osnovne i srednje škole Virovitičko-podravске županije održano u Slatini na temu *Demonstracija projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja*, 23. ožujka 2024., 23 sudionika
- 8) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za srednje škole Osječko-baranjske županije održano u Osijeku u odnosu na teme *Projekt građanin* i *Medijska kultura i građanska odgovornost*, 20. ožujka 2024., 5 sudionika

- 9) ŽSV za GOO u korelaciji s drugim međupredmetnim temama za osnovne i srednje škole Međimurske županije održano u Čakovcu u odnosu na teme *Projekt građanin – primjer dobre prakse, Učenici s Downovim sindromom u očima učitelja i roditelja, Mentalno zdravlje - Stres u nastavi, Organizacija rada u cjelodnevnoj školi* (primjer prakse iz Osnovne škole Martijanec), *Belička i čakovečka ribica prijateljstva – primjer dobre prakse, Volonterski projekti, Poremećaji u ponašanju, Osvrt na Državnu smotru Projekt građanin 2024.*, 12. lipnja 2024., 31 sudionik
- 10) ŽSV za GOO u korelaciji s drugim međupredmetnim temama za osnovne i srednje škole Međimurske županije održano u Čakovcu u odnosu na teme *Poremećaji u ponašanju - uz primjere, U fokusu srednjoškolci: Digitalni projekt kao odraz naše generacije, Što se krije iza društvenih mreža?, Metoda Projekt građanin – radionica*, 26. studenoga 2024., 28 sudionika
- 11) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za srednje škole Koprivničko-križevačke županije održano u Koprivnici u odnosu na teme *Učiti kako učiti, Igra u svrhu učenja, Vodič kroz Projekt građanin, Zdravlje i Građanski odgoj*, 13. lipnja 2024., 15 sudionika
- 12) ŽSV za GOO za Grad Zagreb održano u Zagrebu na temu *Županijska smotra građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema*, 22. ožujka 2024., 41 sudionik
- 13) ŽSV za GOO za Grad Zagreb održano u Zagrebu na temu *Demokratska komunikacija, rješavanje sukoba, komunikacijske vještine u školskom okružju, Koraci Projekta Građanin u nastavi*, 2. prosinca 2024., 16 sudionika
- 14) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za učitelje i nastavnike Splitsko-dalmatinske županije održano u Lovreću u odnosu na teme *Prevenција, karakteristike i posljedice ovisnosti, Prikaz rezultata istraživanja o pojavnosti ovisnosti u srednjoj školi te Mladi na izborima*, 28. veljače 2024., 17 sudionika, te Županijska smotra projekata iz područja GOO i drugih međupredmetnih tema za osnovne i srednje škole Splitsko-dalmatinske županije, 26. ožujka 2024., 19 sudionika
- 15) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za osnovne škole Varaždinske županije održana u Kelemenu u odnosu na teme *Ususret Danu ljudskih prava, 76. godina Opće deklaracije o ljudskim pravima, Deklaracija o ljudskim pravima u školskoj sredini* (radionica), *Koordinacija za ljudska prava Varaždinske županije, Aktivna participacija građana na lokalnoj sredini, Prijedlog plana rada za školsku godinu 2024./25., Predstavljanje Prosudbenog povjerenstva za Županijsku smotru Projekta građanin*, 5. prosinca 2024., 19 sudionika
- 16) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za osnovne i srednje škole Varaždinske županije održano u Varaždinu u odnosu na temu *Upute za rad s učenicima na projektima iz područja GOO-a i ostalih međupredmetnih tema te primjeri dobre prakse*, 10. siječnja 2024., 40 sudionika
- 17) ŽSV za GOO u korelaciji s međupredmetnim temama za osnovne i srednje škole Varaždinske županije održano u Varaždinu u odnosu na temu *Treća županijska smotra Varaždinske županije za*

područje Građanskog odgoja i obrazovanja i ostalih međupredmetnih tema prema Projektu građanin za osnovne i srednje škole, 25. ožujka 2024., 25 sudionika

18) ŽSV za GOO za Grad Zagreb održano u Zagrebu u odnosu na temu *Političko opismenjavanje*, 04. listopada 2024., 10 sudionika

19) ŽSV za GOO-a u korelaciji s ostalim međupredmetnim temama za osnovne i srednje škole Varaždinske županije održano u Varaždinu s temama organizacije županijske smotre *Projekt građanin te Projekt građanin – edukacija*, 10. siječnja 2024., 40 sudionika

20) Projekti iz područja *Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske* predstavljeni su u Marijancima, 9. travnja 2024., 65 sudionika

21) Regionalna smotra projekata GOO-a za područje Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke, Međimurske i Varaždinske županije održana je u Čakovcu, 15. travnja 2024., 81 sudionik

22) Regionalna smotra projekata GOO-a za područje Grada Zagreba održana je u Zagrebu, 25. travnja 2024., 66 sudionika

23) Regionalna Smotra projekata iz područja GOO održana je u Labinu, 29. travnja 2024., 45 sudionika

24) Projekti iz područja *Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske – regionalna smotra za područje Karlovačke, Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije* održana je u Velikoj Gorici, 7. svibnja 2024., 70 sudionika

25) Projekti iz područja *Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske – regionalna smotra za područje Šibensko-kninske, Zadarske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije* održana je u Splitu, 10. svibnja 2024., 50 sudionika

26) Dvodnevna državna smotra projekata u području *Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske* održana je u Slavonskom Brodu, 22. svibnja 2024., 82 sudionika

U 2024. godini održano je 90 stručnih skupova⁹ u organizaciji viših savjetnika AZOO-a vezanih uz provedbu međupredmetne teme *Građanski odgoj i obrazovanje* s ukupno 12 876 sudionika.

Također, valja istaknuti Državnu smotru projekata iz građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema – *Projekt građanin* u školskoj godini 2023./2024. Nakon provedenih školskih i županijskih smotri održana je državna razina smotre 18. svibnja 2024. godine u OŠ Grigora Viteza u Zagrebu.

⁹ Također je održano 97 stručnih skupova s 3188 sudionika u organizaciji voditelja ŽSV-a za GOO, što ukupno čini 187 stručna skupa s 16 064 sudionika.

Na državnoj razini natjecanja/smotre sudjelovalo je 70 timova (280 učenika i 70 mentora) sa 17 projekata OŠ iz dijela razredne nastave, 32 projekta OŠ iz dijela predmetne nastave i 21 projekt SŠ.

Cilj smotre jest omogućiti djeci učenicima osnovnih i srednjih škola stjecanje građanske kompetencije, praktičnog političkog obrazovanja usmjerenog na razvoj dobrobiti društvene zajednice, razvoj poduzetnosti i ostalih ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

Projektna nastava ostvaruje se kroz najmanje sedam koraka kako bi se očuvala demokratska procedura rješavanja problema, ali i svi procesni dijelovi projekta. Znanje projektnog planiranja učenici će trebati kasnije u područjima svog profesionalnog i građanskog života. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne nastave i predmetne nastave osnovnih škola te učenicima srednjih škola.

Rad na projektu uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju sata kao što su čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, obrada anketnih upitnika, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava RH-a, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje s osobama iz javnog života i predstavnicima vlasti, javni nastup itd.

Učenici u suradnji s učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta uspostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema. Također, učenici stječu mogućnost da u tijeku rješavanja problema koriste sva svoja znanja koja su stekli iz drugih predmeta – povijesti, hrvatskog jezika, stranog jezika, zemljopisa, matematike i tako dalje.

Teme i ciljevi projekata kojima su se učenici bavili uključivali su poticanje učenika na čitanje raznih vrsta književnih djela te međusobno motiviranje učenika u čitanju i izboru knjiga, promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka, zaštita okoliša i odgovorno ponašanje prema prirodi (preuzimanje aktivne uloge učenika u brizi za ptice stanarice), važnost razvrstavanja otpada i recikliranja u svakodnevnom životu, osvještavanje vlasnika kućnih ljubimaca da ne puštaju pse u školski vrt jer time ugrožavaju sigurnost učenika i onečišćuju okoliš, posebnosti škole, održavanje prometnih radionica pomoću kojih će učenici biti osposobljeni za sudjelovanje u prometu kao vozači bicikala, zaštita mentalnog zdravlja učenika, upoznavanje i predstavljanje mjesta u kojem učenici žive, njegovanje i promicanje nematerijalne kulturne baštine s naglaskom na povijesne osobe zaprešićkog kraja, upoznavanje učenika s kulturnom i prirodnom baštinom grada Solina, poticanje razvoja osobnog i zavičajnog identiteta djece, povećanje usmjerene pažnje učenika u školskim aktivnostima za vrijeme nastave i u aktivnostima kod kuće, sigurno kretanje učenika i siguran boravak u neposrednoj blizini škole, promocija mjesta kroz originalne rukotvorine, važnost tjelesnog vježbanja i zdrave prehrane za cjelokupno fizičko i psihičko zdravlje učenika, integriranje učenika nižih razreda u odgojno-obrazovni

proces što boljom prilagodbom bez većeg stresa, nezadovoljstva i nesigurnosti uz pomoć starijih učenika, stjecanje znanja o mjesnom govoru kao sastavnom dijelu hrvatskoga književnog jezika, rasvjeta ključna za povećanje osjećaja sigurnosti u našem kvartu, uređenje okoliša škole koje doprinosi pozitivnim aktivnostima u školi, održivi razvoj i načini uštede energenata, učestalost korištenja engleskih riječi u svakodnevnom govoru, komercijalizacija blagdana, korištenje društvenih mreža u pozitivne svrhe, razvijanje kod učenika zelenih vještina, STEM¹⁰ vještina, kreativnosti i poduzetničkog duha kao oblika društveno-korisnog učenja, načini razvijanja odgovornosti među ljudima – osobito među djecom, pružanje potpore Sunčecima, osobama s intelektualnim oštećenjima s područja gradova Ivanec i Lepoglava te općina Maruševac, Klenovnik, Donja Voća i Bednja, upoznavanje starih običaja i kulturnog nasljeđa svojega kraja te stvaranje pozitivnog odnosa prema vrijednostima baštine, sportskim aktivnostima učenika radi očuvanja zdravlja, oživljavanje lika i djela poznatoga hrvatskog književnika Gustava Krkleca, zbrinjavanje i recikliranje staklenog otpada, slobodno vrijeme učenika, smanjivanje i sprječavanje internetskog vršnjačkog nasilja među učenicima, uljudno, odgovorno i prihvatljivo ponašanje te stvaranje atmosfere međusobnog uvažavanja i poštivanja u sigurnom digitalnom okruženju, pravilno odlaganje otpada i recikliranje, očuvane kulturne baštine zavičaja – senzibiliziranje lokalnih vlasti i institucija za drugo izdanje/reprint Rječnika govora otoka Vrgade, poticanje zdrave prehrane u školskoj kuhinji, očuvanje jezične kulture, omogućavanje svim učenicima osnovnih škola u RH posjet Nacionalnom parku Plitvička jezera po povlaštenoj cijeni tijekom cijele godine, stjecanje praktičnog znanja o funkcioniranju svojega grada, pozitivan odnos prema javnom dobru u lokalnoj zajednici, očuvanje starih i zaboravljenih jela zavičaja, čuvanje zdravlja i prirode upotrebom prirodnih higijenskih i kozmetičkih proizvoda koji se mogu samostalno izraditi, mogućnosti korištenja slobodnog vremena za vrijeme odmora, očuvanje i zaštita tradicije i običaja mjesta, prednosti, nedostaci i opasnosti na internetu i prevencija cyberbullinga, prevencija diskriminacije, demokratsko odlučivanje u školi, štetan utjecaj e-cigareta po zdravlje učenika i prevencija konzumacije duhanskih proizvoda, očuvanje prirodne baštine, provedba dodatnih obrazovnih sadržaja u vrtićima i osnovnim školama u domeni sigurnosti u prometu u gradu Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, načinu kako vrijeme provedeno u javnom prijevozu pretvoriti u dobro iskorišteno vrijeme, izmjene zakona kako bi srednjoškolci imali pravo raditi i tijekom školske godine, a ne samo tijekom praznika, odgovoran odnos prema vlastitoj budućnosti i izboru karijere, načinu kako učenicima boravak u školi učiniti ugodnijim, uređenje školskog vrta, rješavanje problema onečišćenja bukom u školskom okruženju i u lokalnoj zajednici, unaprjeđivanje informiranosti mladih u RH o obrazovnim opcijama, pružanje podrške karijernom vođenju i jačanje dostupnosti informacija o stipendijama i programima prakse, napušteni psi i njihovo udomljavanje,

¹⁰ Pojam STEM je akronim početnih slova riječi na engleskom jeziku – *science, technology, engineering i mathematics*

važnost poznavanja prometnih zakona i pravila prilikom vožnje električnih romobila, štetnost konzumiranja duhana, stvaranje internetske stranice *Up2Date Mladi* u svrhu informiranja mladih o nadolazećim događajima, radionicama, iskazivanje potreba za volonterima i slično u Gradu Slatini, problem ovisnosti mladih o mobitelima i društvenim mrežama, promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje odluka vezanih za formiranje vlasti, odnosno za sudjelovanje na izborima, olakšavanje učenicima osmih razreda osnovnih škola na području Grada Čakovca kroz razne zajedničke aktivnosti sa srednjoškolcima za prelazak u srednju školu kao novu životnu sredinu, razvijanje međugeneracijske solidarnosti, poboljšanje kvalitete života starijih osoba te senzibiliziranje mlađih generacija za probleme osoba treće životne dobi, odgovorno korištenje novih tehnologija i alata uz maksimalnu prilagodljivost brzim promjenama, poticanje učenika na razmišljanje o posljedicama tetoviranja, društveno poduzetništvo te načinima sudjelovanja učenika u društvenom poduzetništvu, informiranje i senzibiliziranje javnosti o čuvanju kulturne baštine kao osnovi društvenog razvoja i opstanka, istraživanje života i djela Fausta Vrančića i poticanje interesa za tematiku manjinskih i deprivilegiranih skupina u HR s naglaskom na Rome. Na e-stranici AZZO-a objavljen je zbornik smotre¹¹.

U odnosu na **Mjeru 2. Kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini** nije bilo očekivanih aktivnosti u 2024. godini odnosno mjera je provedena u 2023. godini izradom procedura odnosno smjernica za uključivanje djece. Pojedine aktivnosti iz ove mjere realizirat će se kroz Operativni program Saveza društava *Naša djeca* Hrvatske.

Nadalje, MROSP je u prosincu 2022. godine, u svrhu provedbe Posebnog cilja 3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini kao dio **Mjere 3. Poticanje gradova i općina na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća** sklopio Ugovor o izravnoj dodjeli financijskih sredstava sa Savezom društava *Naša djeca* Hrvatske (dalje: Savez DND) za provedbu aktivnosti u 2024., za što je ukupno utrošeno 40.000,00 eura (MROSP, Aktivnost A653006 Afirmacija prava i zaštite djece).

Na dan 31. prosinca 2024. godine u RH, na razini lokalne zajednice, odnosno u gradovima i općinama, djeluje ukupno 70 dječjih participativnih tijela, od kojih 60 dječjih vijeća i 10 dječjih foruma.

U okviru provedbe Posebnog cilja 3 realizirane su aktivnosti:

¹¹ <https://www.azoo.hr/natjecanja-i-smotre-arhiva/zbornik-smotra-projekata-2024-iz-gradanskog-odgoja-i-obrazovanja>

- **Održana edukacija za osnivanje novih dječjih vijeća i foruma**

Dvodnevna edukacija za nove voditelje dječjih vijeća i foruma održana je 15. i 16. ožujka 2024. godine u Zagrebu s ukupno 25 polaznika iz cijele Hrvatske. U okviru edukacije sudionici su sudjelovali u radionicama igre u funkciji dječje participacije, izradi nacrtu programa rada dječjeg vijeća i foruma prilikom kojeg su se i sami imali prilike baviti temama koje smatraju bitnima za djecu u svojim lokalnim zajednicama, a prikazan im je i primjer dobre prakse rada Dječjeg vijeća Opatije. Također, upoznali su se s temeljima dječjih prava i dječje participacije, prilikom čega su dobili uvid u razvoj područja dječjih prava i participacije kroz povijest. Ovo je predavanje potaknulo sudionike na aktivno sudjelovanje u raspravi o dječjim pravima te o ulozi roditelja i škole u odgoju djeteta. Kroz radionice i predavanja sudionici edukacije stekli su nova znanja i vještine u području dječje participacije.

- **Raspisan natječaj i održana dodjela priznanja za Naj-projekte dječjih vijeća u Zagrebu, 29. studenog 2024. godine**

Prema ocjeni povjerenstva sastavljenog od glasova djece i odraslih, priznanja za dva najoriginalnija Naj-projekta dječjih vijeća i foruma (od 20 prijavljenih) uručena su djeci i mentoricama iz Dječjeg vijeća grada Čakovca za *Naj-projekt Čakovec-grad Zrinskih* te Dječjem vijeću grada Varaždina i Dječjim forumima varaždinskih škola za projekt *Stop govoru mržnje* (na društvenim mrežama i stvarnom životu). Svih 20 Naj-projekata osmislila su djeca na osnovu prepoznatih potreba u njihovim lokalnim sredinama te su do kraja 2024. godine i realizirani. Ovakav oblik dječjeg sudjelovanja pripada u skali mjerenja dječjeg sudjelovanja u najviši rang dječje participacije jer djeca uočavaju probleme, predlažu konkretne akcije/aktivnosti i zajedno s odraslima u njima sudjeluju te akcije/aktivnosti odnosno Naj-projekti imaju utjecaj na poboljšanje života djece, a djecu čine utjecajnom i vidljivom.

- **Susret dječjih vijeća i foruma Hrvatske (godišnji edukativni kamp) za djecu i mentore**

Na *Susretu dječjih vijeća i foruma Hrvatske* održanog u Zagrebu, u trajanju od 29. studenog do 1. prosinca 2024. godine, sudjelovalo je 45 djece i mentora iz 15 dječjih vijeća i foruma (Bedekovčine, Čakovca, Križevaca, Lovrana, Nove Gradiške, Opatije, Ozlja, Požege, Sv. Ivana Zeline, Tuhelja, Varaždina, Vinkovaca, Zaboka i Zaprešića). Izrađen je program Susreta i prezentirano 15 interaktivnih radionica s oglednim primjerom iz prakse o tome kako zajedno s djecom obraditi pojedini članak iz Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (dalje: Konvencija), budući da je *Susret* bio u znaku 100 godine dječjih prava i 35 godina Konvencije. U pripremi i prezentaciji radionica za pojedina prava iz Konvencije, djeca su aktivno sudjelovala, bilo u ulozi prezentera, bilo sudionika radionice. U radionicama su obrađena prava djece na sigurnost, mentalno zdravlje, čist

okoliš i klimu, zaštitu osobnih podataka, prevenciju međuvršnjačkog nasilja, kao i nasilja na internetu, zatim pravo na obrazovanje, zaštitu djece od iskorištavanja i zlorabe kao radne snage, pravo djece na participaciju, na zaštitu u slučajevima rastave roditelja i obiteljskog nasilja. U okviru programa Susreta održane su radionice na teme klimatskih promjena i kvalitetnog obrazovanja sa donesenim zaključcima. Prezentirano je i 15 tradicijskih igara (običaja) iz krajeva odakle su došla djeca na Susret. Osim toga, realiziran je i edukativni posjet i obilazak Prirodoslovnog muzeja u Zagrebu.

- **Raspisan Poziv, candidature, žiriranje i dodjela Nagrade *Emil Paravina* djeci za dječju participaciju i prava**

Dodjela nagrade *Emil Paravina* održana je u Zagrebu 16. prosinca 2024. godine. Prijave su stigle iz različitih dijelova Hrvatske: Banije-Karlovca, Čakovca, Ivanca, Hrvatskog zagorja, Osijeka, Pleternice, Samobora, Splita, Svetog Ivana Zelina, Turopolja, Varaždina i Zagreba.

Ocjenjivačko povjerenstvo sastavljeno od djece, dugogodišnjih članova dječjih vijeća te nekoliko odraslih članova dodjeljivali su nagrade u kategoriji djeteta pojedinca te za skupinu djece. Osim toga, posebnu pohvalu Nagrade *Emil Paravina* za 2024. godinu, Povjerenstvo je dodijelilo članovima *Savjetodavnog odbora za skrb i tretman djece i mladih programa ISKORAK*.

Savez DND kroz program *Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini* odnosno mjeru *Poticanje gradova i općina na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća* ostvaruje glavne ciljeve Operativnog plana aktivnosti za 2024. godinu, a to je jačanje uloge i dobrog modela djece i odraslih za ostvarivanje aktivne dječje participacije u RH. Ukupno je od početne vrijednosti od 40 aktivnih dječjih vijeća i foruma u gradovima i općinama u prvoj godini provedbe, registrirano njih 70 što pokazuje interes gradova i općina na pokretanje participativnih programa i projekata s djecom. Osim pružanja podrške djeci i mentorima u dječjim gradskim i općinskim vijećima i forumima, Savez DND planirao je i realizirao aktivnosti u koje su uključivali djecu i odrasle (koordinatore iz gradova i općina u programu *Gradovi i općine-prijatelji djece* i koordinatore iz *Županija - prijatelja djece*, zatim predstavnike lokalnih, regionalnih vlasti i državnih tijela), promovirao i zagovarao dječja prava i važnost aktivne dječje participacije kroz nagrade za djecu i natječaje za *Naj-projekte* djece te organizirao tematske panele djece i odraslih i izložbe za promociju dječjih prava. Uz navedeno, djeca članovi NEF mreže¹² (kojom koordinira DND Opatija) sudjelovala su u različitim domaćim i EU istraživanjima i anketama, kao što je primjerice *Europa kakvu djeca žele*. Osim toga, u novu

¹² Nacionalni forum dječjeg vijeća Eurochilda (NEF) je aktivnost koja omogućava djeci i mladima ostvarivanje dječjih prava vezanim za život djece i mladih na lokalnom, nacionalnom i europskom nivou. Naglasak i rad organizacije je pravo djeteta na izražavanje vlastitog mišljenja o svim stvarima koje se na njih odnose.

metodologiju za ocjenjivanje gradova i općina za dodjelu statusa *Grad/Općina-prijatelj djece* integrirano je novo područje *Participacija djece*, čime se potiču gradovi i općine na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća i foruma, kao primjera dobre prakse predstavničkih dječjih tijela u dijalogu među djecom i odraslima, kao i u uključivanje djece u procese odlučivanja o onim pitanjima koja se tiču djece.

U skladu s Nacionalnim planom posebna pažnja posvećena je mjeri poticanja dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalnih usluga smještaja za djecu te Vijeća udomljene djece i mladih. Ova mjera temelji se na jednom od ključnih načela Konvencije, a to je pravo djece na izražavanje mišljenja te sudjelovanje u donošenju odluka koje ih se izravno tiču. Tako se, u odnosu na provedbu ***Mjere 4. Poticanje dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalne usluge smještaja za djecu i Vijeća udomljene djece i mladih*** ističe kako u domovima socijalne skrbi – centrima za pružanje usluga u zajednici sada djeluje ukupno 73 Vijeća djece i mladih s ukupno aktivnih 589 korisnika.

U svrhu pripreme ovog izvješća provedena je kvalitativna analiza rada takvih vijeća koju su pripremili predstavnici domova socijalne skrbi odnosno centara za pružanje usluga u zajednici koji pružaju usluge smještaja, boravka i organiziranog stanovanja. Vijeće korisnika najčešće djeluje na razini ustanove ili se, obično u većim ustanovama, ustrojavaju manja vijeća na razini odgojnih grupa odnosno na razini odgovarajućih usluga socijalne skrbi gdje djeca u suradnji sa svojim matičnim odgajateljima daju prijedloge i sudjeluju u redovitim sastancima koji se održavaju u prosjeku jednom tjedno. Vijeće korisnika najčešće je ustrojeno odlukom o osnivanju Vijeća korisnika ili pravilnikom/poslovnikom o radu Vijeća korisnika, temeljem statuta ustanove, a u najvećem broju ustanova organizira se 4 puta godišnje.

Sjednicama vijeća na razini ustanove često su prisutni i ravnatelj/ce te odgajatelji grupa, a sjednicom moderira član stručnog tima ustanove. Većina korisnika izrazito je motivirana za sudjelovanje jer se na sjednicama razgovara o temama vezanim za njihov život u ustanovi. Na sjednici djeca mogu aktivno participirati u donošenju odluka i davati svoje prijedloge koji se, sukladno mogućnostima i danim argumentima, često i realiziraju. Prijedlozi se najčešće odnose na dodatne pogodnosti izlaska, prehranu (jelovnik), nabavku odjeće i obuće, unapređenje tehničkih uvjeta na odjelima, organizaciju izleta, ljetovanja/zimovanja, sportske aktivnosti, prijedloge radionica tijekom praznika i dr. Na svakoj sjednici uvodi se i neka edukacijska tema, primjerice kvalitetno provođenje slobodnog vremena u ustanovi, iskustva korisnika koji završavaju svoj tretman u ustanovi, nenasilno rješavanje sukoba, prava i obveze djece i dr. U pojedinim ustanovama korisnici imaju priliku sudjelovati u zapošljavanju novih stručnih radnika ustanove, kao počasni članovi Komisije za zapošljavanje, sa mogućnošću i

pravom postavljanja pitanja kandidatima te mogu iznijeti svoja mišljenja. Vijeće korisnika ima svog predsjednika i potpredsjednika kojeg korisnici najčešće biraju na sjednicama Vijeća na razdoblje od 6 mjeseci.

Od listopada 2022. godine provode se aktivnosti na osnivanju *Vijeća udomljene djece i mladih* u područnim uredima HZSR-a u sjedištu županije. Do sada su osnovana i djeluju četiri takva Vijeća, s ukupno 40-ero uključene djece na području županijske službe Koprivničko-križevačke, Međimurske, Karlovačke i Virovitičko-podravске županije. U odnosu na osnivanje Vijeća udomljene djece i mladih postoje određene zapreke i ograničenja koja su objektivne prirode. Osim nejednake geografske zastupljenosti udomiteljskih obitelji, područni uredi HZSR-a kao razloge navode i veći broj djece niske kronološke dobi na svojim područjima (primjerice područni uredi Grada Zagreba) te alternativna mogućnost osnivanja takvih Vijeća temeljem Zakona o udomiteljstvu (čl. 53. st. 2.) pa su djeca u pojedinim županijama uključena u rad vijeća djece i mladih u okviru udruga udomitelja te smatraju da na taj način već aktivno zastupaju svoja prava i interese (primjerice Varaždinska županija). Tijekom terenskih obilazaka Tima za udomiteljstvo Krapinsko-zagorske županije tijekom 2024. godine interes za sudjelovanje u Vijeću udomljene djece i mladih iskazalo je osmero djece školske dobi te je planiran prvi sastanak u 2025., a Statut i Odluka su u procesu izrade.

U 2024. godini održana je *Pretkonferencija SKRB2024* 16.-18. rujna u Varaždinu¹³, koja je prethodila međunarodnoj znanstveno-stručnoj *Konferenciji SKRB2024* održanoj 18.-20. rujna u Zagrebu, a na kojima je sudjelovalo 58 djece i mladih, u dobi 12 do 19 godina, predstavnika iz 28 ustanova i udruga u sustavu socijalne skrbi i pravosuđa te udomiteljskih obitelji. U aktivnostima su sudjelovali uz pratnju svojih mentora, odgajatelja ili udomitelja. Svrha programa za djecu i mlade bila je omogućiti aktivno sudjelovanje djece i mladih korisnika usluga različitih oblika skrbi iz svih regija RH u odlukama koje se odnose na njih, posebice na razvoj sustava skrbi o djeci u RH. Djeca i mladi su svojim aktivnim sudjelovanjem na *Pretkonferenciji i Konferenciji SKRB2024* dali značajan doprinos ostvarivanju njezinih ciljeva, dijeleći svoje ideje, stavove i iskustva o ključnim pitanjima koja se tiču njihovog života u skrbi i budućnosti.

MROSP je u svrhu organizacije sudjelovanja djece i mladih iz alternativne skrbi na predmetnim aktivnostima utrošio 20.008,04 eura (MROSP, Aktivnost A854006 Administracija i upravljanje).

Posebni cilj: 4. Sustavna potpora za djecu u digitalnom okruženju

Nositelj provedbe: MZOM, MUP

¹³ Sudjelovanje djece i mladih na pretkonferenciji dio je sustavnog rada s djecom, mladima i odraslim mentorima (odgajateljima i udomiteljima) koji se provodi u okviru programa ISKORAK (2021.-2024.).

4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost (2024.)	Ostvarena vrijednost, (2024.)
OI. 02.3.80. Broj djece koja su educirana o medijskoj pismenosti u odgojno-obrazovnom sustavu	0	60 000	MZOM-900
OI. 02.3.81. Broj djece izložene rizičnim i uznemirujućim sadržajima u digitalnom okruženju	217	270	MUP-301

U okviru posebnog cilja 4. Sustavna potpora za djecu u digitalnom okruženju, predviđene su sljedeće mjere: 1. *Poticanje preventivnih programa u odgojno-obrazovnom sustavu usmjerenih na medijsku pismenost*; 2. *Unaprjeđenje sigurnosti i zaštite djece na internetu i društvenim mrežama*.

4.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 4

U odnosu na **Mjeru 1. Poticanje preventivnih programa u odgojno-obrazovnom sustavu usmjerenih na medijsku pismenost** u 2024. godini kroz projekte škola prijavljene na *Poziv za financiranje preventivnih projekata osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u školskoj godini 2024./2025.* dodatno je, s ciljem razvoja znanja i vještina o medijskoj pismenosti, educirano 900 učenika osnovnih i srednjih škola.

U RH svi su učenici osnovnih i srednjih škola, kroz nastavu hrvatskoga jezika, poučavani ovladavanju komunikacijskom jezičnom kompetencijom te stjecanju čitalačke, medijske, informacijske i međukulturne pismenosti.

U okviru kurikuluma *Hrvatskoga jezika* predmetno područje *Kultura i mediji* obuhvaća, među ostalim, i poučavanje učenika za kritički odnos prema medijskim porukama, učenje razumijevanja utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca te stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje.

Također, MZOM je u školskoj godini 2024./2025., u sklopu *Natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih*, financiralo tri projekta udruga koja uključuju aktivnosti usmjerene na odgoj i obrazovanje za medijsku pismenost. Projekti su financirani u sklopu prioritetnog područja povezanog s *Poticanjem razvoja kompetencija u prirodoslovno-matematičkom području* (podpodručje *Odgoj i obrazovanje za financijsku, digitalnu i medijsku pismenost*).

U odnosu na **Mjeru 2. Unaprjeđenje sigurnosti i zaštite djece na internetu i društvenim mrežama**

MUP kontinuirano provodi operativne akcije. Statistički se prate broj kaznenih djela i broj djece žrtava kaznenih djela počinjenih na štetu djece, a kao kaznena djela koja djecu posebno izlažu rizičnim i uznemirujućim sadržajima u digitalnom okruženju ističu se u svojoj pojavnosti kaznena djela *Iskorištavanje djece za pornografiju, Upoznavanje djece s pornografijom, Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba te Povreda privatnosti djeteta*. U 2024. godini očekivano je porastao broj djece žrtava ovih kaznenih djela te premašio očekivane vrijednosti, što je trend u cijelom svijetu, a ne samo u RH. Većem broju identificirane djece žrtava pridonijele su operativne akcije koje je hrvatska policija poduzimala upravo u cilju identifikacije djece žrtava spolnog zlostavljanja i iskorištavanja u online prostoru.

Posebni cilj: 5. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu

Nositelj provedbe: MROSP, MPU

5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost (2024.)	Ostvarena vrijednost, godina podatka (2024.)
OI. 02.3.82. Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za pravnike u obiteljskim predmetima	0	60	MPU - 35 ASOSK - 83
OI. 02.3.83. Broj djece kojima je imenovan posebni skrbnik iz novoosnovanih podružnica Centra za posebno skrbništvo	0	1070	MROSP(CPS) - 1498

U okviru posebnog cilja 5. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu, predviđene su sljedeće mjere: *1. Unaprjeđenje rada specijaliziranih sudskih odjela za obiteljske predmete; 2. Edukacija pravnika na poslovima za djecu i obitelj u centrima za socijalnu skrb te 3. Edukacija posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih prava.*

5.2. Opis napretka u provedbi Posebnog cilja 5

U cilju postizanja željenog rezultata koji se odnosi na bolju učinkovitost i djelotvornost pravosuđa u postupcima koji se odnose na djecu, Pravosudna akademija kontinuirano provodi edukacije namijenjene pravosudnim dužnosnicima. Slijedom navedenoga, ističe se provedba četiri jednodnevne radionice na temu *Tehnike i način komuniciranja s djecom (razgovor s djecom u sudnici) i uloga psihologa na sudu u postupcima obiteljskog prava* s ukupnim sudjelovanjem 58 polaznika, od čega

20 sudaca i 10 posebnih skrbnika. U 2024. godini održana je jedna jednodnevna radionica na temu *Usavršavanje za rad u obiteljskim predmetima* za 17 polaznika, od kojih 15 sudaca.

U odnosu na **Mjeru 2. Edukacija pravnika na poslovima za djecu i obitelj u centrima za socijalnu skrb**, Akademija socijalne skrbi je u 2024. godini organizirala i provela program usavršavanja pod nazivom *Primjena Uredbi Europske unije i konvencija Haške konferencije za međunarodno privatno pravo u području zaštite djece – međunarodna naplata uzdržavanja, međunarodna otmica djece, roditeljska odgovornost i međudržavno posvojenje* u 4 termina na kojem je sudjelovalo 119 polaznika, stručnih radnika HZSR-a koji obavljaju poslove u stručnoj cjelini za djecu, mlade i obitelj, od kojih 67 pravnika. U odnosu na ovaj program usavršavanja utrošeno je 15.461,94 eura.

Također Akademija socijalne skrbi je u 2024. godini organizirala i provela radionicu na temu *Osobni odnosi roditelja i djece te međunarodna otmica djece – razvoj nacionalnih rješenja i prakse Europskog suda za ljudska prava* na kojoj je sudjelovalo 27 stručnih radnika HZSR-a, od kojih 16 pravnika. Za ovu radionicu utrošeno je 2.132,00 eura.

Akademija socijalne skrbi je u svrhu provedbe ovih programa utrošila 17.593,94 eura (Aktivnost A 942001 Administracija i upravljanje socijalne skrbi).

Od početka provedbe **Mjere 3. Edukacija posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih prava** pri Centru za posebno skrbništvo (dalje: CPS)¹⁴ dodatno su osnovane podružnice Virovitica (2022. godine), Zadar (2023. godine) i Pula (2024. godine) koja je započela s radom 1. ožujka 2024. godine. U 2024. godini podružnica Virovitica imala je ukupno 748 djece, Zadar 414 djece, a Pula 336 djece kojima je imenovan posebni skrbnik. U tri novoosnovane podružnice ukupan broj djece kojima je imenovan posebni skrbnik u 2024. godini iznosi 1498.

PODRUŽNICA VIROVITICA

VRSTA POSTUPKA	BROJ DJECE		
	0-6 godina	7-12 godina	13-18 godina
Osporavanje majčinstva ili očinstva	17	3	2
Razvod braka	43	42	13
Roditeljska skrb i uzdržavanje	78	90	27
Ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom	20	24	10
Privremeno povjeravanje	28	29	12

¹⁴ Do 2022. godine CPS obavlja svoju djelatnost u Sjedištu Zagreb i podružnicama i to, podružnicama Osijek, Split i Rijeka

Zabrana približavanja	0	6	1
Oduzimanje prava na stanovanje	66	70	19
Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju ustanovi socijalne skrbi, drugoj osobi ili udomiteljskoj obitelji	0	0	4
Lišenje prava na roditeljsku skrb	35	25	9
Pristanak na posvojenje	1	1	0
Imovinski postupci	6	18	6
Drugi postupci zaštite prava i interesa djeteta (kazneni, prekršajni, izdavanje osobne iskaznice, odjava prebivališta)	5	24	14
UKUPNO DJECE	748		

PODRUŽNICA ZADAR

VRSTA POSTUPKA	BROJ DJECE		
	0-6 godina	7-12 godina	13-18 godina
Osporavanje majčinstva ili očinstva	4	1	0
Razvod braka	30	28	15
Roditeljska skrb i uzdržavanje	59	41	18
Ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom	17	7	0
Privremeno povjeravanje	31	12	5
Zabrana približavanja	0	1	0
Oduzimanje prava na stanovanje	19	12	15
Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju ustanovi socijalne skrbi, drugoj osobi ili udomiteljskoj obitelji	0	2	5
Lišenje prava na roditeljsku skrb	4	7	1
Pristanak na posvojenje	2	0	0
Imovinski postupci	4	30	35
Drugi postupci zaštite prava i interesa djeteta (kazneni, prekršajni, izdavanje osobne iskaznice, odjava prebivališta)	2	4	3
UKUPNO DJECE	414		

PODRUŽNICA PULA

VRSTA POSTUPKA	BROJ DJECE		
	0-6 godina	7-12 godina	13-18 godina
Osporavanje majčinstva ili očinstva	2	0	0
Razvod braka	27	35	12
Roditeljska skrb i uzdržavanje	41	39	14
Ostvarivanje osobnih odnosa s djetetom	15	15	3
Privremeno povjeravanje	12	5	18
Zabrana približavanja	0	0	0
Oduzimanje prava na stanovanje	5	8	15
Povjeravanje djeteta s problemima u ponašanju ustanovi socijalne skrbi, drugoj osobi ili udomiteljskoj obitelji	0	0	1
Lišenje prava na roditeljsku skrb	4	7	4
Pristanak na posvojenje	0	3	0
Imovinski postupci	10	17	14
Drugi postupci zaštite prava i interesa djeteta (kazneni, prekršajni, izdavanje osobne iskaznice, odjava prebivališta)	3	3	3
UKUPNO DJECE	336		

Ukupno su u 2024. godini u 7 edukacija¹⁵ educirana 32 posebna skrbnika u okviru programa edukacija pod nazivom *Položaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi koja koriste uslugu smještaja u sustavu socijalne skrbi* (3), *Tehnike i način komuniciranja s djecom i uloga psihologa na sudu u postupcima obiteljskog prava* (6), *Pozitivno roditeljstvo* (1), *Rad s djecom i mladima žrtvama spolnog zlostavljanja* (1), *Zajedno protiv zlostavljanja, prevencija, podrška i suradnja u zaštiti djece* (1), *Novine obiteljskog prava i postupka* (18), *Međusudačko savjetovanja iz obiteljskog prava* (2).

Osnivanje podružnica Virovitica, Zadar i Pula doprinijelo je rasterećenju podružnica Split, Osijek i Rijeka na način da iste sada imaju u radu manji broj predmeta. U tijeku je osnivanje Podružnice Varaždin što će doprinijeti rasterećenju Sjedišta Zagreb. S obzirom da je Zakonom o Centru za

¹⁵ Edukacije nisu u organizaciji Akademije socijalne skrbi

posebno skrbništvo¹⁶, kao i Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta Centra za posebno skrbništvo predviđeno zapošljavanje stručnih radnika i to socijalnih radnika, psihologa te socijalnih pedagoga, u narednom razdoblju planira se zapošljavanje istih s namjerom da se i na taj način olakša rad posebnim skrbnicima ponajviše u predmetima koji se odnose na djecu. Sve prethodno navedeno je u cilju što kvalitetnijeg obavljanja poslova u nadležnosti posebnog skrbnika, pritom vodeći računa o načelima Obiteljskog zakona, kao i Konvencije o pravima djeteta, a sve u cilju zaštite interesa djece.

Zaključak

Provedba Nacionalnog plana u 2024. godini, u cjelini, može se smatrati zadovoljavajućom, temeljem ostvarenih vrijednosti pokazatelja ishoda u odnosu na ciljne vrijednosti te rezultata provođenja pojedinih mjera zadanih svakim pojedinim posebnim ciljem. Dobri rezultati se i nadalje ostvaruju u odgojno-obrazovnom sustavu s obzirom na tematsku širinu, opseg i izvođenje pojedinih programa i edukacija, kako u odnosu na preventivne programe usmjerene na učenike, tako i u odnosu na stručnu i pedagošku nadogradnju usmjerenu na nastavnike, posebice u području mentalno-zdravstvene pismenosti, provedbu preventivnih programa za rad s djecom i učenicima, programa usmjerenih osnaživanju odgojno-obrazovnih djelatnika te u području upoznavanja s novim znanstvenim spoznajama.

U ožujku 2024. godine s radom je započela i Akademija socijalne skrbi te su prvi programi usavršavanja u djelatnosti socijalne skrbi organizirani i provedeni u lipnju 2024. godine, a u narednom razdoblju očekuje se organizacija i provedba programa usavršavanja/stručnih skupova/edukacija iz područja mentalno-zdravstvene pismenosti za stručnjake u sustavu socijalne skrbi.

Sveobuhvatne i kontinuirane aktivnosti odvijaju se i na području uključivanja djece u sportsko rekreativne aktivnosti. Uključivanje većeg broja djece u sportsko rekreativne aktivnosti, ali i povećanje sportskih programa stvara uvjete za poboljšanje fizičkog i mentalnog zdravlja te stjecanja zdravih navika. Osim toga, sport i sportsko rekreativne aktivnosti vrlo su važan faktor za psihološki i socijalni razvoj djece. S obzirom da je djeci potrebno pružiti jednake mogućnosti, neophodno je dodatno pojačati fokus na suzbijanje diskriminacije te zaštitu djece od socijalne isključenosti.

Sukladno čl. 68. Zakona o sportu¹⁷, RH potiče vrhunski sport, zdravstveno usmjerenu tjelesnu aktivnost, školski i akademski sport, parasport i sport gluhih te sportske aktivnosti djece i mladih, dok se prema čl. 70. istog Zakona javne potrebe u sportu na državnoj razini financiraju putem krovnih

¹⁶ NN br. 47/20

¹⁷ NN br. 141/22

sportskih udruženja kao što su HOO, HPO, HSSG, HASS i HŠSS.

Mjere iz ovog Nacionalnog plana izravno usmjerene na djecu uspješno su provedene što je vidljivo iz broja održanih edukacija, kao i broja educiranih učenika te broja identificirane djece žrtava različitih oblika nasilja kojima je pružena zaštita i osigurana podrška.

Značajni rezultati postignuti su i na području dječje participacije odnosno jačanju uloge djece i odraslih za aktivnu dječju participaciju na lokalnoj/regionalnoj, ali i nacionalnoj razini. Glavni cilj provedenih mjera bio je povećati opću svijest i znanje djece i odraslih (stručnjaka i volontera u OCD-ovima, nastavnika u školama, lokalnih/regionalnih donositelja odluka - gradonačelnici, načelnici, župani) o dječjim pravima, aktivnom dječjem sudjelovanju, zagovaračkim i participativnim procesima za djecu, kako bi djeca u RH ostvarivala pravo da se čuju njihove želje, izražavaju svoje mišljenje te zajedno s odraslima sudjeluju u odlučivanju u životnoj sredini, školi i društvu.

Dječja participacija naročito se potiče i razvija u alternativnoj skrbi što doprinosi ne samo demokratizaciji odgojnog procesa, već i ostvarivanju mogućnosti djece da izravno utječu na poboljšanje skrbi za djecu i mlade na smještaju. Većina djece korisnika izrazito je motivirana za sudjelovanje na sjednicama Vijeća korisnika jer se na sjednicama razgovara o konkretnim stvarima vezanim za njihov život u ustanovi. Iskustva iz prakse potvrđuju kako sustavna participacija djece i mladih u procesima odlučivanja unaprjeđuje kvalitetu socijalnih usluga, doprinosi razvoju njihovih kompetencija te jača osjećaj pripadnosti i odgovornosti. Također, u 2024. godini djeca i mladi iz alternativne skrbi sudjelovali su na *Konferenciji SKRB2024: Transformacija skrbi o djeci u Europi*. Daljnji naponi bit će usmjereni na jačanje ove prakse i unaprjeđenje metodologije rada s djecom i mladima u sustavu socijalne skrbi.

U narednom razdoblju ostaje obveza provedbe niza zadanih mjera i aktivnosti u cilju podizanja kvalitete života i izjednačavanja mogućnosti za svu djecu u Republici Hrvatskoj. Navedeno treba biti prioritet svim nadležnim tijelima u njihovom djelovanju kako bi zajedničkom suradnjom izgradili svijet primjeren djeci te uvažili njihove potrebe, ali i prijedloge koje djeca imaju.

Naročita pažnja će i nadalje biti usmjerena na suzbijanje svih oblika diskriminacije i socijalne isključenosti djece, kako bi se stvorili jednaki uvjeti i mogućnosti razvoja i kvalitete života svakog djeteta, bez iznimke. U pojedinim područjima, u kojima nisu postignuti očekivani rezultati, u narednom razdoblju je potrebno osigurati jače sinergijsko djelovanje svih nadležnih tijela i partnera. Dosljedna provedba zadanih mjera pretpostavka je postizanja očekivanih vrijednosti koje će biti temelj za daljnje planiranje i razvoj aktivnosti usmjerenih djeci.